

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم‌سال دوم ۹۳-۹۲

پایه چهارم ورودی بهمن
پایه پنجم ۷ ساله

مهر مدرسه

ردیف:		
ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام خانوادگی: _____	نام و نام خانوادگی: _____	نام و نام خانوادگی: _____
نام و نام خانوادگی: _____	نام و نام خانوادگی: _____	نام و نام خانوادگی: _____

کتاب:	۲۹۲۲/۳۱
فصل:	۱۳۹۳/۰۳/۲۴
موضوع:	منطق ۳
کتاب:	دروس فی علم المنطق
فصل:	از ابتدای صناعات خمس تا ابتدای صناعة الخطابه (ص ۲۲۴-۲۳۱)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: که طلعتی: مدرس علی: شرفان: اسان:

۱- علم من به گرسنگی، تشنگی و... در خودم، به کدام نوع از یقینیات تعلق می‌گیرد؟ ص ۲۳۵

۰/۵

- الف. اولیات
- ب. متواترات
- ج. تجربیات
- د. مشاهدات

۲- «غریب» در مقابل کدام معنای «ذاتی» استعمال می‌شود؟ ص ۲۶۶

۰/۵

- الف. ذاتی قسیم جنس و فصل
- ب. ذاتی باب عروض و حمل
- ج. ذاتی باب کلیات
- د. ذاتی باب علل

۳- عبارت «شراب مست کننده است، هر آن چه مست کننده باشد، عقل را فاسد می‌کند.» از نظر نوع برهان، چه نوع برهانی است؟ ص ۲۶۱

۰/۵

- الف. لمی غیر مطلق
- ب. لمی مطلق
- ج. انی دلیل
- د. ان مطلق

۴- «رعایت حال یتیمان» و «ترس از تاریکی» جزء کدام دسته از مقدمات قیاس هستند؟ ص ۲۴۳ و ۲۴۴

۰/۵

- الف. انفعالیات و وهمیات
- ب. انفعالیات و مشبهات
- ج. مقبولات و وهمیات
- د. مقبولات و مشبهات

۵- عبارت «هی قضایا مأخوذة ممن یوثق بصدقه تقلیداً» تعریف کدام قضیه است؟ ص ۲۴۸

۰/۵

- الف. واجبات القبول
- ب. مضمونات
- ج. مقبولات
- د. مسلمات

۶- در مغالطه‌ی «هر انسانی بشر است، هر بشری ابزارساز است؛ هر انسانی ابزارساز است.» چه مغالطه‌ای به کار برده شده است؟ ص ۳۱۸

۰/۵

- الف. مصادره به مطلوب
- ب. سوء اعتبار حمل
- ج. ایهام انعکاس
- د. سوء تألیف

۷- یقین به معنای اخص را تعریف کرده، بگویید قوام آن به چه عناصری بستگی دارد؟ عنصرها را مختصر توضیح دهید. ص ۲۳۳-۲ نمره

۲

جواب:

یقین به معنای اخص، عبارت است از اعتقاد مطابق با واقع که احتمال صدق نقیض آن وجود ندارد و از روی تقلید به وجود نیامده است. (۰/۵ نمره)

قوام یقین به معنای اخص به دو عنصر است: (۱) این که همراه با اعتقاد به مضمون قضیه، اعتقاد دیگری وجود داشته باشد به این که نفی و بطلان مضمون آن قضیه، ممکن نیست و همین اعتقاد دوم است که اعتقاد را جازم می‌کند، یعنی مقوم یقین به معنای دوم می‌باشد. (۰/۷۵ نمره ۲) این که زوال و از بین رفتن این اعتقاد دوم ممکن نباشد. (۰/۷۵ نمره)

۸- شباهت و تفاوت میان مشهورات و یقینیات را بنویسید. ص ۲۴۰ - ۲ نمرة

۲

جواب: شباهت: هر دو افاده‌ی تصدیق قطعی می‌کنند. (۱ نمرة)

تفاوت: در یقینیات مطابقت با واقع و نفس‌الامر معتبر است، که از آن به حق و یقین تعبیر می‌شود؛ اما در مشهورات مطابقت با توافق آراء و معتبر است، چون مشهورات واقعی جز توافق آراء ندارد. (۱ نمرة)

۱

۹- برهان ائی و لمی چه تفاوتی با هم دارند؟ توضیح دهید. ص ۲۵۹ - ۱ نمرة

جواب: در «برهان ائی» حد وسط تنها واسطه‌ی در اثبات بوده و وساطتی در ثبوت ندارد، اما در «برهان لمی» حد وسط هم واسطه‌ی در ثبوت است و هم واسطه‌ی در اثبات.

۱۰- سه شرط از شروط مقدمات برهان را نام ببرید و بگویید کدام یک مختص «برهان لمی» می‌باشد؟ ص ۲۶۳ - ۲ نمرة

۲

جواب:

(۱) باید همه‌ی مقدمات برهان، یقینی باشد. (۲) باید مقدمات، تقدم طبعی بر نتیجه داشته باشند، زیرا آن مقدمات در خارج علت نتیجه هستند. (۳) باید مقدمات نزد عقل، تقدم زمانی بر نتیجه داشته باشند، تا بتوان آن‌ها را وسیله‌ای برای دست‌یابی به نتیجه قرار داد. (۴) باید مقدمات نزد عقل شناخته شده‌تر از نتیجه باشند، تا بتوانند نتیجه را به ما بشناسانند. (۵) باید مقدمات با نتیجه تناسب داشته باشند و... (۳ مورد کافی است). (هر مورد ۰/۵ نمرة) شرط دوم مختص برهان «لم» است. (۰/۵ نمرة)

۱۱- قضایای مشهور به واسطه تفاوت اسباب در کیفیت تأثیرشان در شهرت بر چند دسته‌اند؟ نام ببرید و بگویید هر یک صلاحیت استفاده در کدام یک از صناعات خمس را دارند؟ ص ۲۷۸ - ۱/۵ نمرة

۱/۵

جواب: قضایای مشهور بر سه دسته تقسیم می‌شوند: (۱) مشهورات حقیقی: صلاحیت آن را دارد که در جدل به کار رود. (۲) مشهورات ظاهری: در صناعت خطابه سودمند است. (۳) شبیه به مشهورات: اختصاص به مشاغبه دارد.

۱/۵

۱۲- در صناعت جدل، سه مورد از تعلیمات ویژه‌ی سائل را بیان نمایید. ص ۲۸۹ - ۱/۵ نمرة

جواب: (۱) پیش از بیان سؤال، موضع یا موضعی را که از آن‌ها مقدمه‌ی مشهور مورد نیاز به دست می‌آید، نزد خود حاضر سازد. (۲) پیش از بیان سؤال، راه و چاره‌ای اندیشد که با آن زمینه‌ی تسلیم و پذیرش آن مقدمه از طرف مجیب و محکومیت منکر مقدمه فراهم شود. (۳) در صورتی که لازم باشد مطلوبی را که در درون دارد مستلزم نقض وضع خصم است، اظهار کرده و بدان تصریح کند، این کار را در آخرین مراحل سؤال و سخن خود قرار دهد.

۲

۱۳- موضوع، مواد و اجزای صناعت مغالطه را بیان کنید. ص ۳۰۱ و ۳۰۲ - ۲ نمرة

جواب: موضوع این صناعت محدود به شیء خاصی نیست، بلکه همه‌ی آن‌چه را که صناعت برهان و جدل به آن تعلق می‌گیرد، شامل می‌شود. موضوع‌های این صناعت در ازای موضوع‌های آن دو صناعت، و مسائلش در ازای مسائل آن است. (۰/۵ نمرة) مواد این صناعت: مشبهات و وهمیات (۰/۵ نمرة)

اجزای این صناعت: (۱) آن قضایایی است که ذاتاً اقتضای مغالطه دارند. (۲) اموری است که بالعرض اقتضای مغالطه دارند، و بیرون از خود تبکیت هستند. (۱ نمرة)

۱۴- مغالطه‌ی «وضع ما لیس بعله‌ی علت» را با ذکر مثال توضیح دهید و بگویید مغالطه‌ی لفظی است یا معنوی؟ ص ۳۱۲ و ۳۱۸ - ۲ نمرة

۲

جواب: در هر استدلالی، مقدمات علت نتیجه است و در واقع حد وسط که در مقدمات است علت ثبوت اکبر در اصغر (نتیجه) است. اگر مقدمات و حد وسط علت مدعا و نتیجه نباشد، مغالطه پیش می‌آید. بدین معنا که چه علت اوسط عام باشد چه خاص و چه علتی در بین آن‌ها نباشد، در هر سه صورت علت فاسد است و مغالطه وضع ما لیس بعله صورت گرفته است. (۱ نمرة) مثال: عکاس در هنگام گرفتن عکس یک چشم خود را می‌بندد، زیرا اگر هر دو را ببندد نمی‌بیند. این جواب علتی ندارد. (مثال‌های دیگر در کتاب موجود است). (۰/۵ نمرة) این مغالطه‌ی معنوی است. (۰/۵ نمرة)

۱۵- مشخص کنید هر یک از مغالطه‌های زیر معنوی هستند یا لفظی؟ ص ۳۱۰ و ۳۱۳ - ۱ نمرة

۱

الف) ایهام انعکاس: جواب: معنوی

ب) مصادره به مطلوب: جواب: معنوی

ج) ممارات: جواب: لفظی

د) ترکیب مفصل: جواب: لفظی

۱۶- قیاس به اعتبار ماده به چند قسم تقسیم می‌شود؟ نام ببرید و به طور مختصر سه مورد را توضیح دهید. ص ۲۵۱ - ۲ نمرة

۲

جواب:

قیاس به اعتبار ماده به ۵ قسم (کلیات خمس) تقسیم می‌شود. «برهان، مغالطه، جدل، خطابه و شعر» (هر کدام ۰/۲۵ نمرة)

(۱) قیاسی که تصدیق جازم افاده می‌کند، و نتیجه آن واقعاً حقیقت و مطابق یقین‌الامر است. (برهان)

(۲) قیاسی که تصدیق جازم افاده می‌کند، و حقیقت بودن نتیجه نیز در آن معتبر است، اما نتیجه در واقع حقیقت ندارد. (مغالطه)

(۳) قیاسی که تصدیق جازم افاده می‌کند، اما حقیقت بودن نتیجه در آن لحاظ نشده است، بلکه در آن معتبر است که همگان بدان اعتراف می‌کنند و آن را می‌پذیرند. (جدل)

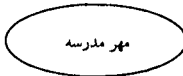
(۴) قیاسی که تصدیق غیر جازم افاده می‌کند و هدف از تشکیل آن قانع ساختن مردم است. (خطابه)

(۵) قیاسی که افاده‌ی تصدیق نمی‌کند، بلکه آثاری مانند تخیل و تعجب در نفس پدید می‌آورد و هدف از پیدایش آن، پیدایش انفعال‌های نفسانی است. (شعر) (توضیح هر یک از سه مورد ۰/۲۵ نمرة)

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

شهریور سال تحصیلی ۹۲-۹۱

پایه سوم ۵ ساله
پایه پنجم ۷ ساله

کتابخانه	۲۹۱۳/۱۵
کتاب	۱۳۹۲/۶/۱۴
موضوع	منطق ۳
کتاب	دروس فی علم المنطق
موضوع	از ابتدای صناعات خمس تا ابتدای صناعت خطابه (ص ۲۲۴-۲۳۱)

ردیف:		
نام برگزینی:	نمره:	مدت برگزینی:
نامت برگزینی: ۸ صبح	۲۰	مدت برگزینی: ۹۰ دقیقه
نامت با نام منج اول	موضوع	موضوع
نامت با نام منج دوم	موضوع	موضوع

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: درجه علمی: شهرستان: استان:

۱- «قضایایی که قیاسشان همراهشان است» چه نام دارند؟ ص ۲۳۸ س ۶

..... / ۰.۱۵

- الف. اولیات
- ب. تجربیات
- ج. حدسیات
- د. فطریات

۲- عبارت «هی قضایا مأخوذة ممن یوثق بصدقه تقلیداً» تعریف کدام یک از قضایای زیر است؟ ص ۲۴۸

..... / ۰.۱۵

- الف. مسلمات
- ب. مطنونات
- ج. مقبولات
- د. واجبات القبول

۳- اگر در برهان، حد وسط فقط علت وجود اکبر در اصغر باشد آن برهان چه نام دارد؟ ص ۲۶۱ س ۸

..... / ۰.۱۵

- الف. برهان آئی دلیل
- ب. برهان لمی مطلق
- ج. برهان آئی قسم دوم
- د. برهان لمی غیر مطلق

۴- کدام گزینه مبادی «جدل» را تشکیل می دهد؟ ص ۲۷۷

..... / ۰.۱۵

- الف. مشهورات و مجریات
- ب. مشهورات و مسلمات
- ج. مطنونات و مسلمات
- د. مطنونات و مشهورات

۵- در استدلال: «بعضی از غیر عادلها، عالمند» در نتیجه «بعضی از غیر عالمها، عادلند» کدام مغالطه وجود دارد؟ ص ۳۱۱

..... / ۰.۱۵

- الف. مغالطه ایهام انعکاس
- ب. مغالطه ای وجود ندارد.
- ج. مغالطه سوء اعتبار حمل
- د. مغالطه مصادره به مطلوب

۶- در قیاس «هرگاه بهار بیاید، درختان شکوفه می کنند - لکن درختان شکوفه کرده اند. پس بهار آمده است» چه مغالطه ای به کار برده شده است؟ ص ۳۱۷

..... / ۰.۱۵

- الف. ممارات
- ب. سوء تألیف
- ج. سوء اعتبار حمل
- د. مصادره به مطلوب

۷- چه قضایایی را «تجربیات» می‌گوئیم؟ دو قیاس خفی که در تجربیات استفاده می‌شود را بنویسید. ص ۲۳۵ س ۷ و ۱۴ - ۲ نمره

جواب:

تجربیات قضایایی هستند که عقل در اثر تکرار مشاهده محسوسات به آن حکم می‌کند، تکرار مشاهده موجب می‌شود در نفس حکمی رسوخ کند که هیچ تردیدی در آن راه ندارد. (نمره ۰/۵) در تجربه دو قیاس خفی بکار برده می‌شود که یکی استثنایی و دیگری اقتزانی است که با هم قیاسی مرکب را تشکیل می‌دهند.

استثنایی: اگر این اثر اتفاقی بود (بدون علت) دائماً حاصل نمی‌شد و لکن دائماً حاصل شده است. پس این اثر اتفاقی نیست (بلکه از علتی ناشی می‌شود). (نمره ۰/۷۵) اقتزانی: حصول این اثر معلول علتی است (صغری) هر معلول علتی ممتنع است تخلف کند از علتش (کبری) این اثر ممتنع است تخلف کند از علتش. (نمره ۰/۷۵)

۸- تفاوت دیدگاه منطقه و مصنف علیه السلام در مراد از «خلق در خلقیات» را بیان کرده، دلیل تفاوت دیدگاه مصنف علیه السلام چیست؟ ص ۲۴۱ س ۱۵

جواب:

منطقه خلق را به معنای ملکه‌ای نفسانی می‌دانند اما مصنف این دیدگاه را نقد می‌کند چرا که بسیاری از انسان‌ها دارای ملکه فضائل نیستند در حالی که حکم به حسن آنها می‌کنند مصنف مراد از خلق را عقل عملی یا قلب یا ضمیر (وجدان) می‌داند.

۹- کارکرد «حد وسط» در برهان لمّی و آنی را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۲۵۹ - ۲ نمره

جواب: حد وسط در برهان لمّی هم واسطه در اثبات است و هم واسطه در ثبوت، ولی در برهان آنی فقط واسطه در اثبات است.

برهان لمّی: «این آهن گرم شده است. هر آهنی که گرم شده باشد منبسط می‌شود. این آهن منبسط شده است» در این مثال «گرم‌شدن» هم علت یقین به منبسط شدن آهن است و هم علت منبسط شدن آهن در عالم خارج. برهان آنی: «این آهن منبسط شده است. هر آهنی که منبسط شده باشد، گرم شده است. این آهن گرم شده است». در این مثال «منبسط‌شدن» علت یقین به نتیجه است ولی علت گرم‌شدن آهن در عالم خارج نیست بلکه معلول آن است.

۱۰- منظور از «ذاتی» و «اولی» از صفات مقدمات برهان چیست؟ ص ۲۶۵ و ۲۶۶ س ۱۶ - ۲ نمره

جواب: ذاتی در باب برهان محمولی است که در تعریف موضوع اخذ شده یا اینکه موضوع یا یکی از مقومات موضوع در تعریف محمول اخذ شده باشد.

[اعم از ذاتی در مقابل عرضی در باب کلیات و ذاتی در مقابل غریب در باب حمل]. تعریف اولی: حمل اولی در باب برهان یعنی محمول بر موضوع بدون واسطه حمل شود [مانند حمل ایض بر سطح، اولی است ولی حمل ایض بر جسم با واسطه فی العروض می‌باشد].

۱۱- چهار مورد از فواید «جدل» را بنویسید. ص ۲۷۳ و ۲۷۴ - ۲ نمره

جواب: فواید بالذات: ۱. تقویت آراء نافع و تایید آنها ۲. غلبه بر صاحبان آراء فاسده تا جمهور پی به بطلان آنها ببرند.

فواید بالعرض: ۱. تقویت ذهن برای تحصیل مقدمات ۲. تحصیل حق و یقین در مسأله‌ای که برای انسان پیش می‌آید. ۳. برای این که به دست آوردن مصادرات یک علم برای نوآموز آن آسان شود. ۴. غلبه بر خصم در مجادله ۵. برای محافظت رئیس گروه از عقائد پیروانش ۶. برای وکلای مدافع. (چهار مورد کافی است).

۱۲- دو دلیل عدم شهرت «مواضع» در اکثر موارد را بنویسید. ص ۲۸۷ س ۱۴ - ۲ نمره

جواب: ۱. برای عقل عموم مردم تصور عام نسبت به تصور خاص دورتر و مشکل‌تر است لذا عام (موضع) کمتر مشهور می‌شود. ۲. عام (موضع) بیشتر از خاص در معرض نقض است چرا که نقض خاص مستلزم نقض عام است ولی عکس آن صادق نیست. لذا کذب عام زودتر آشکار می‌گردد و از این روی کمتر مشهور می‌گردد.

۱۳- چهار مورد از تعلیمات ویژه مجیب را بیان نمایید. ص ۲۹۳ - ۲ نمره

جواب: ۱. سعی کند به جای مجیب بودن سائل شود. ۲. پریشان کردن سائل و وقت کشی ۳. امتناع از اعتراف. ۴. به صراحت اعلان نکند که انکار مشهور کرده است. ۵. مناقشه در ملازمه بین مشهور معترف به آن و بین نقض وضعش.

۱۴- مغالطه‌ی «تفصیل مرکب» را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۳۰۸ س ۱۶ - ۲ نمره

جواب: مغالطه‌ی لفظی است در لفظ مرکب که به سبب توهم عدم تألیف و ترکیب علی‌رغم وجود آن، حاصل می‌شود در این صورت حکم در قضیه به حسب تألیف و ترکیب صادق است و به حسب تفصیل و تحلیل کاذب است. مثل ۵ زوج و فرد است (صحیح است اگر هر دو جزء توأمأ بر ۵ حمل شوند یعنی «و» عطف باشد به معنی جمع اجزاء و در صورت تفصیل کاذب است).

۱۵- چهار نوع از انواع مغالطه معنوی را نام ببرید. ص ۳۱۳ - ۱ نمره

جواب: سوء اعتبار حمل - اخذ ما بالعرض مکان ما بالذات - سوء تألیف - جمع مسائل فی مسأله واحده - ایهام انعکاس - مصادره به مطلوب - وضع ما لیس بعله علة.